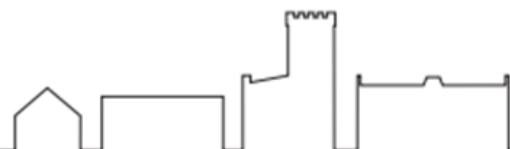

Årsredovisning 2024

Utbildningsnämnden

Innehållsförteckning

INLEDNING	1
NÄMNDENS ANSVAR	2
HÄNDELSER AV VÄSENTLIG BETYDELSE	3
MÅLUPPFYLLELSE	4
SAMMANSTÄLLNING AV MÅLUPPFYLLELSE	4
OM BEDÖMNING AV MÅL OCH INDIKATORER	4
HÖG KVALITET	4
STOR VALFRIHET	7
STRATEGIOMRÅDE – HÖG ATTRAKTIVITET	8
HÖG EFFEKTIVITET	8
HÅLLBAR UTVECKLING	10
PERSONAL	12
EKONOMI	13
DRIFTREDOVISNING	13
KOSTNADER FÖRDELADE PÅ KOSTNADSSLAG	13
VERKSAMHETENS NETTOKOSTNADER.....	14
VOLYMER	17
INVESTERINGSREDOVISNING	17
RISKER	18
EKONOMISKA RISKER	18
RISKER FÖR VERKSAMHET	18
OMVÄRLDSRISKER	19
BILAGA	20
VERKSAMHETSUPPFÖLJNING – KLAGOMÅL	20
PRESTATIONER OCH NYCKELTAL.....	20

Inledning

Avsnittet redogör för övergripande slutsatser gällande mål och ekonomi.

För år 2024 redovisar nämnden en positiv avvikelse mot budget med 58,4 miljoner kronor vilket motsvarar 6 procent av budgeterade nettokostnader. 56,6 miljoner kronor av avvikelsen avser utbildningsnämndens hemkommunansvar och beror främst på 280 färre folkbokförda barn och elever än budgeterat, vilket leder till att hemkommunen får lägre kostnader för utbetald peng. Det lägre barn- och elevantalet till trots, har kommunens förskolor och skolor i egen regi levererat en ekonomi i balans och egen regi redovisar för helåret en positiv avvikelse mot budget med 1,8 miljoner kronor.

Danderyds verksamheter fortsätter att erbjuda utbildning av hög kvalitet. Vårdnadshavare och elever är, både över tid och i jämförelse med liknande kommuner, nöjda med förskole- och skolverksamheterna som erbjuds i kommunen. Elever och vårdnadshavare anser att de får tillräckligt med stöd och stimulans i sin utbildning samt att barn och elever är trygga i förskola och skola.

Nämndens ansvar

Avsnittet redogör övergripande för nämndens ansvar och verksamhet.

Utbildningsnämnden är ansvarig för den kommunala verksamheten med drift- och huvudmannauppgifter inom förskola, fritidshem, förskoleklass, grundskola, anpassad grundskola, gymnasieskola, anpassad gymnasieskola samt elevhälsa. Utbildningsnämnden är även ansvarig för Mörby ungdomsmottagning, öppen förskola, enheten för flerspråkighet samt vuxenutbildning genom kommunsamarbetet KCNO.

Utbildningsnämnden ansvarar i enlighet med skollagen också för bland annat resursfördelning, bidrag för skolskjuts och särskilt stöd, myndighetsutövning i enlighet med skollagen gällande skolplikt och kommunalt aktivitetsansvar samt godkännande och tillsyn av fristående förskolor.

Utbildningsnämnden, och dess verksamheter, ska förhålla sig till en rad statliga styrdokument utöver de kommunala styrdokument. Exempel på dessa är bland annat skollagen, läroplanerna för de olika skolformerna, barnkonventionen, förvaltningslagen och offentlighets- och sekretesslagen.

Händelser av väsentlig betydelse

Avsnittet redogör för händelser som inte är normalt förekommande eller händelser som på annat sätt påverkar verksamheten negativt eller positivt.

- Under 2024 har kommunens elevantal fortsatt att sjunka, i enlighet med tidigare år. Avvikelsen mot den befolkningsprognos som användes vid budget har varit betydande och skapat stora överskott på hemkommunens volymrelaterade kostnader.
- Skolorna i egen regi har under 2024 minskat personalstyrkan med 27 årsarbetare jämfört med föregående år. Minskningen förklaras av att skolorna har anpassat sin organisation på grund av det sjunkande elevantalet för att nå en budget i balans.
- En skolutredning har beslutats av kommunstyrelsen och överlämnats till utbildningsnämnden. Syftet med utredningen var att skapa en hållbar skolorganisation.
- Förvaltningen har fortsatt att digitalisera handläggningen av särskilt stöd, skolskjuts och modersmål vilket inneburit effektivisering av registraturen.
- En ny hyresfördelning har införts i förskolor och skolor i egen regi samt en organisatorisk förändring av skolornas idrottshallar i syfte att skolorna endast ska behöva betala för faktiskt nyttjande av idrottshallarna.
- Samverkan mellan skola, socialtjänst, polis och fritidssektor (SSPF) har startat under året och är ett arbetssätt och en samverkansform som är avsedd för brottsförebyggande arbete kring barn och ungdomar som bedöms vara i riskzonen för kriminalitet och/eller missbruk.
- Under året har en ny bildningsdirektör tillträtt.

Måluppfyllelse

Avsnittet redogör för nämndens måluppfyllelse samt tillhörande indikatorer och aktiviteter. Målen är fördelade under strategiområden som målen är kopplade till. Måluppfyllelsens bedömning är en kvalitativ sammanvägd bedömning av resultatet på indikatorer, aktiviteter eller andra faktorer med koppling till målet.

Sammanställning av måluppfyllelse

Bedömning	Uppfylls ●	Uppfylls delvis ◆	Uppfylls ej ■	Saknar prognos ▬
Antal	5	2	0	0

Om bedömning av mål och indikatorer

När verksamhetsplan med budget 2024¹ antogs av utbildningsnämnden innehöll dokumentet inga målvärden för indikatorer. Det är därför inte möjligt i årsredovisningen att utvärdera indikatorernas utfall i förhållande till målvärden.

Målprognosen vilar på en sammanvägd bedömning av indikatorernas utfallsvärde. Viktiga komponenter i denna sammanvägda bedömning är den historiska utvecklingen (trenden), den relativa styrkan – Danderyd i förhållande till liknande kommuner, länet och riket – samt vad som kan utgöra ett rimligt utfall givet det absoluta värdet och de omständigheter som råder.

För kommande års verksamhetsplan med budget 2025 har målvärden för indikatorer inkluderats. Därutöver har även bedömningsgrunderna, för vilka utfallsmåtten (indikatorerna) utvärderas mot, deklarerats i en bilaga.

Hög kvalitet

Alla barn och elever i Danderyds verksamheter ges, utifrån sina individuella förutsättningar, stöd och stimulans för att nå så långt som möjligt i sin utbildning.

Bedömning för målet: ●	
Indikator	Utfall
Förskola: Mitt barn får det stöd och den hjälp som behövs.	95 %
Förskola: Verksamheten är stimulerande för mitt barn.	97 %
Skola: Lärarna i min skola hjälper mig i skolarbetet om jag behöver det.	89 %
Skola: Tycker du att du får tillräckliga utmaningar i skolarbetet?	78 %

Indikatorerna för förskolan visar att vårdnadshavare till Danderyds barn i väldigt hög utsträckning anser att barnen får det stöd och den hjälp som behövs (95 procent) samt möter en stimulerande verksamhet i förskolan (97 procent). I jämförelse med Våga Visa-kommunerna har Danderyd marginellt högre eller likvärdiga värden för nämnda frågor.

Över tid (2018–2024) har andelen vårdnadshavare som anser att barnet på sin förskola får det stöd och den hjälp som behövs uppgått till 94–95 procent. Under de senaste sex åren har

¹ UN 2023/1100

ÅRSREDOVISNING

andelen vårdnadshavare i Danderyd som anser att förskoleverksamheten är stimulerande för sitt barn inte något enskilt år understigit 97 procent.

Eleverna i skolan anser i mycket hög utsträckning att de får både hjälp och utmaningar i sitt skolarbete. Nästan nio av tio Danderydselever (89 procent) anser att man får den hjälp som behövs i skolarbetet – en siffra som tangerar de senaste sju årens glidande medelvärde. I jämförelse med övriga Våga Visa-kommuner är Danderyds resultat marginellt bättre, 88 procent av Stockholmseleverna svarar positivt på frågan om man får den hjälp som behövs i skolarbetet.

Nästan fyra av fem Danderydselever (78 procent) i åk 5 och åk 8 anser att de får tillräckliga utmaningar i skolarbetet. Detta är en högre andel i jämförelse med rikssnittet (68 procent) och även en högre andel än genomsnittet för ett urval Stockholmskommuner - Täby, Nacka och Värmdö (71 procent).

Även om inte 100 procent av alla barn och elever uppger att man får den hjälp och det stöd samt stimulans i utbildningen som man har rätt till gör bildningsförvaltningen en sammanvägd bedömning om att målet nås. Bedömningen görs dels mot bakgrund att Danderyds absoluta värden (resultatet på indikatorerna) är höga över tid, dels är höga i jämförelse med liknande kommuner och riket i stort. Trenden över tid indikerar på liknande eller svagt stigande resultat vilket visar på stabilitet i verksamheterna.

Alla barn och elever i Danderyds verksamheter är trygga och mår bra i förskolan och skolan.

Bedömning för målet: 	
Indikator	Utfall
Förskola: Mitt barn är tryggt i förskolan.	98 %
Förskola: Mitt barn trivs i förskolan.	98 %
Skola: Jag känner mig trygg i skolan.	89 %
Skola: Jag trivs i skolan.	89 %
Skola: Jag känner mig stressad över skolarbetet.	64 %

För förskolans del uppger nästintill samtliga vårdnadshavare att barnen är trygga och trivs i Danderyds verksamheter. Trenden är mycket stabil – för de senaste fem åren har andelen vårdnadshavare som uppgett att sitt barn är tryggt och trivs i förskolan i Danderyd skiftat mellan 97 och 98 procent. I jämförelse med övriga Våga Visa-kommuner är Danderyds resultat marginellt bättre. De kommuner som ingår i Våga Visa-samarbetet har i genomsnitt ett resultat som är en till två procentenheter lägre än Danderyds resultat sett över de senaste fem åren.

För skolans del uppger knappt nio av tio elever att man är trygg i skolan och trivs däri. Andelen trygga elever har dock sjunkit något de senaste fem åren – från 92 procent till 89 procent. Noterbart är att flickors trygghet har sjunkit mer än pojkars trygghet - 2020 upplevde 90 procent av flickorna trygghet medan 2024 hade andelen sjunkit till 86 procent. Pojkars trygghet har under samma tidsperiod rört sig från 94 till 93 procent. Med andra ord är pojkar något mer trygga, både över tid och i relation till flickor som grupp. I jämförelse med övriga Våga Visa-kommuner har Danderyd en marginellt högre trygghet för flickor – 86 procent av flickorna i Danderyd är trygga till skillnad från 84 procent bland övriga kommuner.

ÅRSREDOVISNING

Nästan två av tre elever (64 procent) är stressade över skolarbetet. Över tid ses dock en svagt positiv trend då de fem senaste årens glidande medelvärde är 68 procent. Noterbart är att andelen stressade elever har sjunkit de senaste två åren – från 72 procent till 64 procent.

Skillnaden i stress mellan könen är påtaglig då 77 procent av flickorna upplever stress medan motsvarande siffra för pojkar är 53 procent år 2024. Att andelen stressade elever har sjunkit något de senaste åren (se ovan) kan därför främst förklaras med att pojkars stressnivå har minskat. År 2021 var 63 procent av pojkarna i Danderyd stressade över skolarbetet medan motsvarande siffra var 76 procent för flickorna. Tre år senare var tio procentenheter färre pojkar stressade medan flickorna hade ökat med en procentenhet. Eftersom övriga Stockholmskommuner inte ställer frågan om upplevd stress i Våga Visa-enkäten är det svårt att skatta Danderydelevernas upplevda stress i förhållande till övriga Stockholmelevers stress. En jämförelse med avseende på psykisk hälsa i nyligen genomförd Stockholmsenkät ger dock vid handen att Danderydelevernas situation på intet sätt är unik. I samtliga Stockholmskommuner skattar pojkar en tydligt högre grad av psykiskt välmående än flickor. Pojkar som grupp upplever sig må bättre, sova bättre och vara mer tillfreds med sitt liv än flickor.

Det kan konstateras att Danderyds resultat inte på något sätt sticker ut då flickor i såväl regionala som nationella undersökningar uppvisar ett sämre psykiskt mående än pojkar som grupp. Det ligger inte inom ramen för årsredovisningen att spekulera i orsakerna till detta men forskning har bland annat förklarat skillnaden mellan könen med en lägre grad av självkänsla hos flickor vilket i sin tur kan hänga ihop med samhällets upplevda förväntningar på pojkar och flickor.

För målet som helhet gör bildningsförvaltningen bedömningen att målet delvis har uppnåtts. Danderyds förskolor och skolor arbetar målmedvetet med att förebygga och förhindra kränkningar samt att öka trivsel och trygghet hos eleverna, vilket återspeglas i förskolornas och skolornas goda resultat (se ovan). Det som primärt gör att målet inte nås helt och hållet är att en alltför hög andel elever, i synnerhet flickor, upplever stress kring skolarbetet. Vidare uppvisar Danderyd en svagt sjunkande trend vad gäller trygghet – en trygghet som sjunker mer för flickor än för pojkar.

Danderyds elever har Sveriges högsta kunskapsresultat med avseende på betyg och nationella prov

Bedömning för målet: ●	
Indikator	Utfall
Åk 6: Elever med godkända betyg (A-E) i samtliga ämnen (hemkommun).	92,4 %
Åk 9: Andel gymnasiebehöriga elever.	95,9 %
Åk 9: Genomsnittligt meritvärde.	279
Åk 9: Andel elever med godkända betyg (A-E) i samtliga ämnen.	94,5 %
Gymnasiet: Andel elever med examen efter fyra år.	89,2 %

För att kunna jämföra Sveriges 290 kommuner har en uträkning gjorts på följande vis: För varje enskild indikator (se ovan) har en rankinglista – en standardisering - upprättats. Högst upp på listan kommer de kommuner med bäst värde i respektive indikator och vice versa. Därefter räknas kommunernas genomsnittliga listplacering fram – en indexering - baserat på de olika placeringarna på rankinglistorna. Den kommunen med lägst genomsnittligt indexvärde blir den kommun med sammanvägt högst kunskapsresultat i Sverige. Notera att

samtliga indikatorer är absoluta värden – det görs alltså ingen korrigering för socioekonomiska faktorer.

Sammanvägning av Sveriges högsta kunskapsresultat per kommun		
Placering	Kommun	Indexvärde
1	Danderyd	1,4
2	Lomma	3
3	Lidingö	6,4
4	Nacka	7,2
5	Vellinge	8,8
6	Täby	11,2
6	Vaxholm	11,2
8	Kävlinge	14,6
9	Sollentuna	17,4

Som framgår av tabellen ovan har Danderyd Sveriges högsta kunskapsresultat per kommun.

Danderyds kommun har rikets högsta värde i följande indikatorer:

- Meritvärden åk 9
- Andel elever med godkända betyg i samtliga ämnen A-E
- Gymnasieexamen efter 4 år

I övriga två indikatorer - gymnasiebehörighet åk 9² och andel elever med godkända betyg A-E, åk 6 – har Danderyds kommun näst högst värde i Sverige.

Danderyds kommun hade 2024 med bred marginal Sveriges högsta kunskapsresultat - målet har nåtts.

Stor valfrihet

I Danderyds kommun finns en stor valfrihet i utbudet av förskolor och skolor.

Bedömning för målet: ●	
Indikator	Utfall
Förskola/skola: Andel barn och elever som går på den förskola/skola som vårdnadshavare vill.	97 % förskola 95 % skola
Förskola: Andel barn som är inskrivna i förskola.	92 %
Förskola/skola: Andel vårdnadshavare som anser att utbudet av förskolor och skolor ger en stor valfrihet.	i.u. ³
Skola: Andel vårdnadshavare/elever som får sitt förstahandsval i skolvalet.	90 %

² Sex kommuner har exkluderats i indikatorn för gymnasiebehörigheten pga att de har ”cirkavärden” i Skolverkets statistik. Detta beror på anonymisering av statistik på grund av ett för lågt elevantal.

³ i.u.= ingen uppgift. Frågan kunde inte ingå i 2024 års enkät. Detta har korrigerats till 2025.

ÅRSREDOVISNING

97 procent av vårdnadshavarna anser att sitt barn går på den förskola man vill. Andelen har varit konstant de senaste fem åren vilket indikerar på stabilitet och hög grad av nöjdhet. I jämförelse med övriga Våga Visa-kommuner är andelen marginellt högre i Danderyd.

För skolans del uttrycker 95 procent av vårdnadshavare att de har sitt barn på den skola som de önskar – också en hög andel som varit stabil över tid och förändrats marginellt de senaste åren.

92 procent av barn i åldern 1–5 år är inskrivna på förskola i Danderyds kommun. Detta är länets nästa högsta andel, endast Vaxholm har en högre andel med 92,7 procent. Inkluderas även pedagogisk omsorg i nyckeltalet har Danderyd landets högsta andel barn i åldern 1–5 år som är inskrivna på antingen förskola eller i pedagogisk omsorg – 93,7 procent av barnen går i nämnda verksamheter.

Nio av tio vårdnadshavare/elever fick sina förstahandsval i skolvalet 2024. Denna andel är i nivå med 2023 års andel. Då det saknas officiell regional statistik för Stockholmskommunerna är dessvärre en jämförelse inte möjlig.

Av indikatorerna framgår att Danderyd inte bara ligger i länets och rikets toppskikt vad gäller andelen inskrivna barn på förskola utan nästan samtliga vårdnadshavare är nöjda med sitt barns förskola. Även vårdnadshavarna är i 19 fall av 20 nöjda med sitt barns skolplacering. Allt sammantaget gör bildningsförvaltningen därför bedömningen att målet om att ha en stor valfrihet i utbud av förskolor och skolor nås.

Strategiområde – Hög attraktivitet

Inga mål är kopplade till strategiområdet.

Hög effektivitet

De kommunala enheterna i Danderyd har balans mellan efterfrågan och utbud av platser i förskola och skola.

Bedömning för målet: 	
Indikator	Utfall
Förskola: Beläggningsgrad (inskrivna barn/kapacitet).	95 %
Grundskola: Beläggningsgrad (inskrivna elever/kapacitet).	85 %

Förskolan har under 2024 haft en beläggningsgrad (inskrivna barn/kapacitet) på 95 procent. En förskola avviker, Altorp (63 procent), vilket förklaras av att de under året har haft en vilande avdelning med en kapacitet om 25 platser. För övriga enheter ligger beläggningsgraden på mellan 83 procent och 108 procent.

För förskolan kan det argumenteras för att målet har nåtts. En beläggningsgrad på 95 procent får anses väl motsvara ett effektivt resursutnyttjande. Värt att nämna i sammanhanget är att den kommunala huvudmannen alltid måste ha viss beredskap (kommunalt utbudsansvar) i form av lediga platser för att snabbt kunna erbjuda barn lediga platser när efterfrågan uppstår.

Grundskolan har, beräknat efter ett genomsnitt av VT 2024 och HT 2024, en beläggningsgrad (inskrivna elever/kapacitet) på 85 procent. Två skolor avviker signifikant från medelvärdet – Kevingskolan (56 procent) och Vasaskolan (47 procent). På Kevingskolan finns dock anpassad grundskola och de eleverna behöver större lokalyta per elev än en elev i

grundskolan. Detsamma gäller för resursklassernas elever i Vasaskolan. Både Kevingeskolan och Vasaskolan har flyttat ut och lämnat delar av sina lokaler efter vårterminen för att lokalerna bättre ska anpassas efter antalet elever som har sjunkit på båda skolorna.

Skolan kan sägas ha en för stor överkapacitet i förhållande till efterfrågan. Noterbart är dock att denna situation är väl utredd i och med föregående läsårs skolutredning. Några av slutsatserna är att kommunens skolor och rektorsområden behöver ha ett närmare samarbete och att det behövs tydligare styrning vid skolvalet för att så långt som möjligt undvika halvfulla klasser. En annan viktig slutsats handlar om hur resurserna till skolorna ska fördelas, till exempel genom att samnyttja lokaler och fortsätta med det redan implementerade upplägget att alla skolor har samma lokalhyra per elev.

Sammantaget gör bildningsförvaltningen bedömningen att målet delvis uppfylls. För förskolans del har målet nåtts men för skolans del återstår arbete (se ovan) innan målet kan sägas vara helt och hållet uppfyllt.

Utbildningsnämndens verksamheter (egenregi) i Danderyds kommun bedrivs kostnadseffektivt.

Bedömning för målet: ●	
Indikator	Utfall
Antal och andel rektorsområden som håller budget.	Förskolan: 2 av 4 Grundskolan: 6 av 7 Gymnasiet: 1 av 1
Hyreskostnad per elev (kvadratmeterkostnad/elev).	22 616 kr/elev
Tallrikssvinn per gram och per ätande elev.	17

Två av förskolans fyra rektorsområden har nått en budget i balans. Antalet platser på Altorp ska utökas från januari 2025 och för att anpassa verksamheten har det uppstått kostnader under hösten 2024 som ej varit budgeterade. Oförutsedda personalkostnader har också medfört att ett rektorsområde inte har nått en budget i balans. Trots att två av förskolans rektorsområden inte når en budget i balans har förskolorna inom egen regi som helhet ingen avvikelse mot budget. För skolans rektorsområden håller sex av sju rektorsområden budget. Enebyberg, Västra Danderyd, Stocksund, Ekebyskolan, Fribergaskolan och Mörbyskolan håller budget. Vasaskolan uppvisar avvikelse mot budget.

Även om inte alla enheter (förskola och skola) har hållit budget har verksamhetsområdena som helhet gjort det. Av detta skäl gör bildningsförvaltningen en sammanvägd bedömning om att målet har nåtts.

Hållbar utveckling

Danderyds kommun är en attraktiv arbetsgivare som ger förutsättningar för ett hållbart arbetsliv.

Bedömning för målet: ●	
Indikator	Utfall
Indexvärde för HME (Hållbart medarbetarengagemang).	83,3
Korttidssjukfrånvaro	3,6%
Långtidssjukfrånvaro	2,2%
Lärare (heltidstjänster) med lärarlegitimation och behörighet i minst ett ämne i grundskola åk 1–9, kommunala skolor.	80,6 %
Heltidstjänster i förskolan med förskollärlärolegitimation, kommunal regi.	31 %

För HME (Hållbart medarbetarengagemang) uppvisar utbildningsnämndens verksamhet ett indexvärde på 83,3 där skalan går från 0 till 100. Det går att skönja en svagt stigande trend, för de tre senaste mätillfällena har Danderyds resultat gått från 80,4 till 82 och 83,3. Då kommuner organiserar sina verksamheter på olika sätt är en rättvis kommunövergripande jämförelse inte möjligt. Med detta konstaterat går det dock att slå fast att länets genomsnittliga HME för grundskola och förskoleklass uppgår till 82 för 2024 års undersökning.

Korttids- och långtidssjukfrånvaron, på 3,6 respektive 2,2 procent är en marginell minskning jämfört med föregående år.

För indikatorerna om lärare och förskollärare med legitimation råder en eftersläpning av den officiella statistiken. Av detta skäl används data och statistik från 2023 i delårsrapporten.⁴

Danderyds kommunala enheter uppvisar en sjunkande andel legitimerade förskollärare i jämförelse med 2022. Mellan åren 2022 och 2023 sjönk andelen med sex procentenheter, från 37 procent till 31 procent. Från 2016 och framåt så utgör denna minskade andel en avvikelse.

Danderyds kommun har en lägre andel legitimerade förskollärare än länets genomsnitt. Noterbart här är att länets samtliga 26 kommuner har en lägre andel än rikets genomsnitt (44 procent), något som indikerar på att Stockholmsregionen åtminstone historiskt har haft svårt att nå upp till en efterfrågad andel av legitimerade förskollärare.

Sett över en längre tidsperiod (2016–2023) har Danderyds andel legitimerade och behöriga grundskollärare varit tämligen stabil – bortsett från 2019 då andelen legitimerade lärare uppgick till 85,2 procent har andelen rört sig mellan 80,5 och 82 procent. Under samma period har rikets andel legat på 71–74 procent. Stockholms läns kommuner (genomsnittet) har uppvisat liknande mönster – andelen legitimerade och behöriga lärare har ökat kontinuerligt från 2015 (69,3 procent) till 2023 (73,2 procent).

I jämförelse med länets kommuner har Danderyd en hög andel legitimerade och behöriga lärare. Länsnittet ligger på 72,4 procent och endast en kommun, Sollentuna, har en högre andel legitimerade lärare än Danderyd. Värderat efter senast tillgängliga data kan det därmed

⁴ Personalstatistik för 2024 presenteras i april 2025.

slås fast att Danderyds kommunala skolor har en relativt stark position med avseende på utbildade lärare.

Sammantaget gör bildningsförvaltningen bedömningen att målet har nåtts. Kommunen har en relativt hög nöjdhet hos medarbetarna som grupp (HME-index) och uppvisar här en svagt stigande tendens. Vidare har Danderyd en fortsatt hög andel legitimerade lärare, något som vittnar om kommunens attraktivitet som arbetsgivare. Det som utgör ett frågetecken i sammanhanget är den sjunkande andelen legitimerade förskollärare men då detta bara har konstaterats vid ett mättillfälle är det för tidigt att tala om en trend. Vid en eventuellt fortsatt sjunkande trend för årets data behöver läget analyseras och åtgärder vidtas.

Personal

Avsnittet redogör för nämndens personalförhållanden.

Nedanstående tabell visar antal personer och antal årsarbetare jämfört med föregående år.

	Antal anställda	Antal årsarbetare 2024	Antal årsarbetare 2023	Förändring
Månadsavlönade	854	798,49	836,26	-37,8
Tillsvidareanställd månadsavlönad	776	737,67	757,46	-19,8
Visstidsanställd månadsavlönad	86	60,82	78,80	-18,0

Med årsarbetare menas i detta fall summan av månadsavlönade medarbetares sysselsättningsgrad enligt avtal omräknat till heltider. Detta innebär exempelvis att en föräldraledig medarbetare och dess vikarie räknas som två årsarbetare trots att endast en av dem är på plats och arbetar. Det finns därför en viss grad av felmarginal att beakta i siffrorna.

Central förvaltning har 26 årsarbetare per 31 december 2024, vilket är en minskning med två årsarbetare jämfört med föregående år. Minskningen är temporär.

Förskolorna i egen regi har 163 årsarbetare per 31 december 2024, vilket är fem årsarbetare färre än föregående år.

Skolorna i egen regi har 598 årsarbetare per 31 december 2024, vilket är en minskning med 27 årsarbetare jämfört med föregående år. Minskningen förklaras av att skolorna har anpassat sin organisation på grund av det sjunkande elevantalet.

Övrig verksamhet egen regi har elva årsarbetare per 31 december 2024, vilket är en minskning med tre årsarbetare jämfört med föregående år till följd av färre elever hos enheten för flerspråkighet.

Den totala sjukfrånvaron för utbildningsnämndens verksamheter ligger 2024 på 5,8 procent, vilket är marginellt lägre än föregående års siffra på 6,0 procent. Detsamma gäller för korttidssjukfrånvaron som är 3,6 procent för 2024 jämfört med 3,8 procent 2023. Liksom tidigare år har sjukfrånvaron i förskolorna varit något högre än i övriga verksamheter.

Personalomsättning egen begäran har varit 8,6 procent under 2024, vilket är marginellt lägre än föregående år (8,8 procent). Inom förskolorna är personalomsättningen betydligt lägre än övriga verksamheter, 4,6 procent, vilket också är lägre än föregående år då siffran var 6,0 procent.

Ekonomi

Avsnittet redogör för nämndens ekonomi.

För år 2024 redovisar nämnden en positiv avvikelse mot budget med 58,4 miljoner kronor vilket motsvarar 6 procent av budgeterade nettokostnader. Avvikelsen beror främst på en positiv avvikelse mot budget på 56,6 miljoner kronor för utbildningsnämndens hemkommunansvar. Främsta anledning är en betydande avvikelse mot den befolkningsprognosen som användes vid budgetering. Antalet folkbokförda barn och elever har under 2024 varit 280 färre än budgeterat. Det lägre barn- och elevantalet till trots, har kommunens förskolor och skolor i egen regi levererat en ekonomi i balans och egen regi redovisar för helåret en positiv avvikelse mot budget med 1,8 miljoner kronor.

Driftredovisning

Tabellen nedan visar nämndens intäkter och kostnader jämfört med budget och föregående år. Intäkter och kostnader inkluderar även interna transaktioner, främst i form av utbetald peng mellan utbildningsnämndens hemkommunansvar och förskolor/skolor i egen regi.

Mnkr	Budget 2024	Utfall 2024	Avvikelse	Avvikelse %	Utfall 2023
Intäkter	817,6	847,9	30,3	4%	798,3
Kostnader	-1 821,8	-1 793,8	28,0	2%	-1 739,4
Nettokostnader	-1 004,2	-945,8	58,4	6%	-941,1

Utbildningsnämndens intäkter för 2024 uppgår till 847,9 miljoner kronor, vilket är 30,3 miljoner kronor (4 procent) högre än budgeterat. Utbildningsnämndens hemkommunansvar redovisar 17,3 miljoner kronor högre intäkter än budgeterat, främst till följd av statsbidrag som ej var beslutade vid budgetering. 3,2 miljoner kronor avser retroaktiv ersättning från migrationsverket från 2023. Utbildningsnämndens verksamheter i egen regi redovisar 13,1 miljoner kronor högre intäkter än budgeterat, vilket även det främst avser statsbidrag.

Utbildningsnämndens kostnader för 2024 uppgår till 1 793,8 miljoner kronor, vilket är 28,0 miljoner kronor (2 procent) lägre än budgeterat. Hemkommunens kostnader är 39,3 miljoner kronor lägre än budgeterat till följd av färre barn och elever samt lägre kostnader för skolskjuts. Utbildningsnämndens verksamheter i egen regi redovisar 11,3 miljoner kronor högre kostnader än budgeterat, vilket till stor del är kostnader till följd av de erhållna statsbidragen.

Kostnader fördelade på kostnadsslag

Tabellen nedan visar utfall och budget för nämnden fördelat på kostnadsslag.

Utbildningsnämnden (mnkr)	Budget 2024	Utfall 2024	Avvikelse	Avvikelse %	Utfall 2023
Anslag	-30,9	-30,8	0,1	0%	-29,3
Volym	-973,3	-916,8	56,5	-6%	-901,9
Egen regi	0,0	1,8	1,8		-9,9
Nettokostnader	-1 004,2	-945,8	58,4	-6%	-941,1

ÅRSREDOVISNING

Kostnadsslaget anslag består till största del av kostnader för nämnd och förvaltning samt övrig verksamhet. Redovisat utfall för 2024 är en positiv avvikelse på 0,1 miljoner kronor, vilket är att betrakta som i nivå med budget.

Kostnadsslaget volym består till största del av utbetald peng för förskola, grundskola (inklusive fritidshem), gymnasium, anpassad grund- och gymnasieskola samt kostnader för vuxenutbildning. Även tilläggsbelopp och verksamhetsstöd för barn i behov av särskilt stöd samt kostnader för skolskjuts ingår i volym. Den positiva avvikelsen mot budget på 56,5 miljoner kronor för 2024 är främst en följd av 280 färre barn och elever än budgeterat samt lägre kostnader för skolskjuts.

Budgeten för kostnadsslaget egen regi består av intäkter och kostnader för de förskolor, skolor och övrig verksamhet som bedrivs av Danderyds kommun, samt central förvaltning egen regi. Under 2024 har ett stort arbete gjorts för att egenregins samtliga verksamhetsformer ska nå en ekonomi i balans. Redovisat utfall för helåret är en positiv avvikelse mot budget med 1,8 miljoner kronor. 1,1 miljoner kronor avser grundskolorna och 0,6 miljoner kronor avser Danderyds gymnasium. Förskolorna, central förvaltning och övrig verksamhet är i linje med budget.

Verksamhetens nettokostnader

Tabellen nedan visar nämndens nettokostnader per verksamhet jämfört med budget och föregående år.

Ansvär (mnkr)	Budget 2024	Utfall 2024	Avvikelse	Avvikelse %	Utfall 2023
Nämnd och förvaltning	-27,4	-27,3	0,1	0%	-24,7
Förskola	-204,0	-181,5	22,5	11%	-183,5
Grundskola	-552,8	-529,2	23,6	4%	-521,7
Gymnasium	-179,9	-175,9	4,0	2%	-169,4
Kommunal vuxenutbildning	-8,6	-7,0	1,6	19%	-7,4
Anpassad skola	-28,0	-23,2	4,8	17%	-21,1
Övrig verksamhet	-3,5	-3,5	0,0	0%	-3,4
Summa UN hemkommunansvar	-1 004,2	-947,6	56,6	6%	-931,2
Central förvaltning egen regi	0,0	0,0	0,0		0,2
Förskolor egen regi	0,0	0,0	0,0		0,0
Ungdom och skola egen regi	0,0	1,7	1,7		-10,5
Övrig verksamhet egen regi	0,0	0,0	0,0		0,5
Summa UN egen regi	0,0	1,8	1,8		-9,9
Summa Utbildningsnämnden	-1 004,2	-945,8	58,4	6%	-941,1

Nämnd och förvaltning (anslag)

Nämnd och förvaltning redovisar en positiv avvikelse mot budget med 0,1 miljoner kronor, vilket är att betrakta som i nivå med budget.

Förskola (volym)

Förskola redovisar en positiv avvikelse mot budget med 22,5 miljoner kronor vilket motsvarar 11 procent av budgeterade nettokostnader.

Antal barn i förskolan har under året varit i genomsnitt 130 färre (8 procent) än budgeterat, vilket har resulterat i cirka 21,0 miljoner kronor lägre kostnader för utbetald peng. Resterande avvikelse på 1,5 miljoner kronor avser lägre kostnader för barn i behov av särskilt stöd och nyanlända barn.

Grundskola (volym)

Grundskola redovisar en positiv avvikelse mot budget med 23,6 miljoner kronor vilket motsvarar 4 procent av budgeterade nettokostnader.

Antal elever i grundskolan har under året varit i genomsnitt 123 färre (3 procent) än budgeterat, vilket har resulterat i 15,3 miljoner kronor lägre kostnader för utbetald peng. Kostnader för nyanländresurs och studiehandledning har varit 4,1 miljoner kronor lägre än budget. Särskilt stöd (inklusive skolskjuts) har avvikit positivt med 0,5 miljoner kronor. 2,3 miljoner kronor i retroaktiv ersättning (2023) från migrationsverket samt 1,4 miljoner kronor övriga intäkter (främst avgifter för fritids) har också bidragit till överskottet.

Gymnasium (volym)

Gymnasium redovisar en positiv avvikelse mot budget med 4,0 miljoner kronor vilket motsvarar 2 procent av budgeterade nettokostnader.

Antal elever i gymnasium har under året varit i genomsnitt 27 färre (2 procent) än budgeterat, vilket har resulterat i 2,8 miljoner kronor lägre kostnader för utbetald peng. En något lägre genomsnittlig programpeng än budgeterat resulterar i ytterligare 1,2 miljoner kronor i positiv avvikelse. Den genomsnittliga programpengen påverkas av vilka program som Danderyds elever väljer att gå då programpengen varierar mellan olika program.

Kommunal vuxenutbildning (volym)

Kommunal vuxenutbildning redovisar en positiv avvikelse mot budget med 1,6 miljoner kronor vilket motsvarar 19 procent av budgeterade nettokostnader. Främsta orsak är lägre kostnader för svenska för invandrare.

Anpassad skola (volym)

Anpassad grund- och gymnasieskola redovisar en positiv avvikelse mot budget med 4,8 miljoner kronor vilket motsvarar 17 procent av budgeterade nettokostnader.

Antalet elever har under året varit i nivå med budget. Pengnivåerna för anpassad skola skiljer stort mellan olika behovsgrupper och med anledning av det är den positiva avvikelsen på utbetald peng på 0,8 miljoner kronor att betrakta som låg. Den genomsyn av skolskjutsen som förvaltningen har genomfört de senaste åren har resulterat i en positiv avvikelse mot budget

med 4,0 miljoner kronor. Budgeten för 2024 beslutades innan de lägre nivåerna hade säkerställts.

Övrig verksamhet (anslag)

Redovisat utfall för övrig verksamhet är i linje med budget.

Central förvaltning egen regi

Redovisat utfall för central förvaltning är i linje med budget.

Förskolor egen regi

Redovisat utfall för förskolor i egen regi är i linje med budget.

Förskolornas intäkter under 2024 avviker negativt mot budget med 0,3 miljoner kronor, vilket främst beror på att antalet inskrivna barn under hösten har varit något lägre än budgeterat. Underskottet av intäkter reduceras med 0,3 miljoner kronor lägre kostnader än budgeterat, 2,1 miljoner kronor lägre personalkostnader samt 1,9 miljoner kronor högre driftkostnader.

Ungdom och skola egen regi

Skolorna i egen regi redovisar en positiv avvikelse mot budget med 1,7 miljoner kronor. 1,1 miljoner kronor avser grundskolorna årskurs F-9 och 0,6 miljoner kronor avser Danderyds gymnasium.

Grundskolornas intäkter avviker positivt mot budget med 11,9 miljoner kronor. Avvikelsen beror främst på erhållna statsbidrag som ej varit budgeterade, samt att ersättning till elever med särskilt stöd överstiger budgeterad nivå med 6,0 miljoner kronor. Grundskolans driftkostnader avviker negativt mot budget med 7,6 miljoner kronor vilket främst förklaras av de erhållna statsbidragen för läromedel och stärkt kunskapsutveckling. Grundskolans personalkostnader avviker negativt mot budget med 3,2 miljoner. Trots att grundskolorna inom egen regi redovisar en positiv avvikelse mot budget kvarstår utmaningar inom främst en enhet med att nå en budget i balans.

Intäkterna för Danderyds gymnasiums avviker positivt mot budget med 2,0 miljoner kronor. Även för gymnasiet beror avvikelsen på erhållna statsbidrag som inte varit budgeterade samt att ersättning för elever med särskilt stöd avviker positivt mot budget. Gymnasiets kostnader avviker negativt mot budget med 1,4 miljoner kronor. 1,8 miljoner kronor högre personalkostnader och 0,3 miljoner kronor lägre driftkostnader än budgeterat.

Övrig verksamhet egen regi

Redovisat utfall för övrig verksamhet egen regi är i linje med budget.

Volymer

Utbildningsnämnden (antal)	Budget 2024	Utfall 2024	Avvikelse	Avvikelse %	Utfall 2023
Förskola	1 588	1 458	-130	-8%	1 545
Grundskola	4 696	4 573	-123	-3%	4 732
Gymnasium	1 736	1 709	-27	-2%	1 737
Anpassad skola	40	40	0	0%	37
Summa antal	8 060	7 780	-280	-3%	8 051

Siffrorna i tabellen ovan avser det antal i Danderyd folkbokförda barn och elever som utbildningsnämndens hemkommunansvar betalat utbildning för. Dessa barn och elever kan vara inskrivna i såväl fristående som kommunala verksamheter i och utanför hemkommunen. Budgeten för antal barn och elever inom utbildningsnämndens verksamhetsområden är gjorda med utgångspunkt i befolkningsprognosen från mars 2023. Den senaste befolkningsprognosen som gjordes i mars 2024 har betydligt lägre volymer för barn i förskole- och skolåldern, vilket också visat sig i det faktiska utfallet under året. Lägre volymer leder till lägre kostnader för utbetald peng och följaktligen ett överskott mot budget.

Investeringsredovisning

Avsnittet redogör för nämndens investeringar.

Projekt (mnkr)	Budget 2024	Utfall 2024	Avvikelse	Avvikelse %
Inventarier egen regi	3,0	0,6	2,4	81%
Summa Investering helår	3,0	0,6	2,4	81%

Investeringsutfall uppgick till 0,6 miljoner kronor vilket innebär lägre utgifter än budget med 2,4 miljoner kronor. Avvikelsen beror främst på att både förskolor och skolor arbetar aktivt med att minska sina kostnader, vilket även innebär att vara restriktiva med inköp av inventarier.

Risker

Avsnittet redogör för risker av väsentlig karaktär fördelat på ekonomiska risker, risker för verksamhet och omvärldsrisker.

Ekonomiska risker

Utbildningsnämndens hemkommunansvar

Riskerna består främst i eventuella avvikelser gentemot den befolkningsprognos som används vid budgetarbetet. Budgeten består till största del av kostnader för grundbelopp till förskola, skola, gymnasium, anpassad grund- och gymnasieskola samt vuxenutbildning. Beräkningen av antal barn och elever i budget 2025 är baserad på befolkningsprognosen från mars 2024. Budgeterade kostnader beräknas utifrån befolkningsprognosen samt vissa antaganden, exempelvis gällande andel som går på fritids och vilka gymnasieprogram som Danderyds elever går. Det ekonomiska utfallet är kopplat till dessa volymer. Kostnaden per barn/elev varierar mellan 100.000 kronor och 150.000 kronor beroende på ålder och verksamhet. För en elev i den anpassade grund- och gymnasieskolan är den genomsnittliga kostnaden per elev drygt 600.000 kr. Då kostnaden per barn/elev varierar innebär det att även små avvikelser i volym kan ge stora överskott eller underskott mot budget.

Utbildningsnämndens verksamheter i egen regi

Utbildningsnämnden ser en fortsatt risk att inte alla grundskolor kommer att nå en budget i balans under 2025. Detta med anledning av det minskade elevunderlaget i kombination med små skolenheter och små klasser med få elever. Resultatet av skolvalet för läsåret 2025/2026 är ännu inte klart och kommer påverka enheternas förmåga att nå en budget i balans. Nuvarande löneavtal för Sveriges lärare och Kommunal löper ut 31 mars 2025, det är ännu osäkert vilka ökade kostnader detta kommer att medföra.

Under 2025 implementeras en ny hyresmodell i kommunen och personalomkostnaderna ökar med 2,8 procent. De ökade kostnaderna kommer att kompenseras till verksamheterna genom uppräknig av skolpeng. Högstadieskolorna inom egen regi har dock en hög andel elever inskrivna från andra kommuner, ca 26 procent. Det innebär att de inte får ta del av lika stor kompensation för ökade hyreskostnader och personalkostnader som övriga skolor inom egen regi, där endast elever som är folkbokförda i Danderyd är inskrivna. Utebliven kompensation till högstadieskolorna inom egenregi uppgår till ca 0,5 miljoner kronor.

Risker för verksamhet

Det kommunala ansvaret att tillhandahålla förskola och skola

Kommunen behöver ha en beredskap för att kunna tillhandahålla förskole- och skolplatser för alla Danderyds barn och elever. I de fall då barn och elever står utan utbildningsplats till följd av exempelvis en nedläggning av fristående verksamhet i kommunen så måste den kommunala huvudmannen säkerställa mottagande av barn och elever i sina verksamheter. Kommunens nya hyresmodell träder i kraft 2025 och det finns risk för att den påverkar de fristående verksamheterna. I kombination med avvikelser i befolkningsprognosen (se ovan) ger detta en uppenbar risk för den kommunala huvudmannens möjlighet till långsiktig planering med avseende på både ekonomi och kvalitet i verksamheterna.

Regulatoriska förändringar ger nya förutsättningar

GY25 (Gymnasieskola år 2025) är en reform som innebär att kurser ersätts av ämnen i gymnasieskolan. Denna förändring kommer innebära en omställning för gymnasieskolan att anpassa bemanning, undervisning och betygsättning utifrån det nya regelverket.

Den 1 september 2025 införs ett nationellt professionsprogram för rektorer, lärare och förskollärare. För den kommunala huvudmannen ger detta en osäkerhet avseende planering av vilka insatser som ska prioriteras framöver samt hur utvecklingsarbetet ska bedrivas.

Regeringen avser att göra grundskolan tioårig från och med hösten 2028. En tioårig grundskola innebär att förskoleklassen upphör som skolform och ersätts av en ny första årskurs i grundskolan, och årskurs 10 blir därmed den avslutade årskursen i den obligatoriska grundskolan. Detta kommer att ha en påverkan på kommunens skolor avseende organisation, pedagogik och ekonomi. Beroende på hur övergångsregler utformas finns det en risk för att personalkostnader kommer att öka och organisationen behöver anpassas utifrån de nya förutsättningarna.

From juli 2025 avser regeringen att införa att alla elever ska ha tillgång till ett bemannat skolbibliotek och varje huvudman ska ha en skolbiblioteksplan som ska beskriva hur skolbiblioteket ska organiseras och bidra till elevernas lärande.

Omvärldsrisker

Enligt SCB's befolkningsframskrivning⁵ förväntas barn i både för- och grundskoleåldern att sjunka i nästan alla kommuner fram till år 2033. Det ställer stora krav på alla kommuner likväl Danderyd att fortsätta anpassa utbudet av förskole- och skolplatser.

---

⁵ <https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/befolkning/befolkningsframskrivningar/befolkningsframskrivningar/>

Bilaga

Verksamhetsuppföljning – klagomål

Klagomålshantering är inte bara en lagstyrd skyldighet utan även ett viktigt verktyg för huvudmannen att använda med utgångspunkt för utbildningens kvalitet. Om det, via klagomål eller på annat sätt, kommer fram att det finns brister i verksamheter är huvudmannen skyldig att se till att nödvändiga åtgärder vidtas.

Under kalenderåret har 22 klagomål registrerats på huvudmannanivå. Klagomålen avser förskola, grundskola och gymnasieskola. De klagomål från grundskola och gymnasieskola som besvarats av bildningsförvaltningen under 2024 har främst handlat om skolans eller huvudmannens rutiner eller inre organisation (8 klagomål). Några invånare har kontaktat förvaltningen om upplevd kränkande behandling eller diskriminering i skolan (4 klagomål) eller framfört klagomål på undervisning och särskilt stöd (4 klagomål). Några av klagomålen har gällt personalfrågor (3 klagomål). För förskolans del har klagomålen handlat om personalfrågor (2 klagomål) och ett klagomål som handlat om omsorgstider i samband med lov och ledighet.

Prestationer och nyckeltal

Se separat bifogad bilaga, ”Prestationer och nyckeltal”.